

Posudek rigorózní práce Mgr. Vladěny Jaremové „Mírná kognitivní porucha u pacientů po ischemické cévní mozkové příhodě: Profil a rehabilitace“

Posuzovaná práce navazuje na práci diplomovou a dále ji rozšiřuje o oblast kognitivní rehabilitace a to v části teoretické i empirické. Mírná kognitivní porucha je i přes obtíže s jejím vymezením aktuální neuropsychologické téma. Cévní mozková příhoda (CMP) má vážný dopad na kvalitu života nemocných a postižení a rehabilitace kognitivních funkcí bývá často opomíjena. Komplexní a interdisciplinární pohled na tuto problematiku je nezbytný.

Rigorózní práce je adekvátního rozsahu - 96 stran textu, 13 stran seznamu literatury a přílohy. Je obvyklým způsobem členěna na obsáhlejší teoretickou část (58 strany textu) a empirickou část (38 stran). Obsahem teoretické části jsou čtyři velké kapitoly, které se dále člení: ischemická cévní mozková příhoda (klasifikace, příčiny vzniku, klinický obraz, rizikové faktory, léčba a rehabilitace), mírná kognitivní porucha (vymezení, subtypy, prevalence, rizikové faktory, výskyt po CMP a léčba) a diagnostika mírné kognitivní poruchy (včetně popisu jednotlivých neuropsychologických metod). Poslední je kapitola o kognitivní rehabilitaci, obsahující rehabilitaci jednotlivých kognitivních funkcí a oblastí.

Teoreticko-literární přehled je úzce propojen s vlastní empirickou studií. Témata jsou relevantní vzhledem k zaměření rigorózní práce, logicky řazená, pečlivě zpracovaná s využitím recentní cizojazyčné literatury (13 stran literárních zdrojů). Opakovaně je zde poukazováno na obtížné vymezení mírné kognitivní poruchy, nejednotnost i posuny v definici a s tím související heterogenitu výsledků studií. Autorka zmiňuje i kontroverzní témata, včetně metodologických úskalí, která přináší samotné vymezení konceptu i různorodý design současných studií.

Výzkum je rozdělen do dvou studií. Cílem první bylo popsat neuropsychologický profil mírné kognitivní poruchy. Druhá byla zaměřena na zhodnocení účinků kognitivní rehabilitace. U obou studií se jednalo o pacienty po první ischemické cévní mozkové příhodě (iCMP), kteří nebyli depresivní a před proděláním onemocnění netrpěli žádnou kognitivní poruchou. Byly stanoveny tři výzkumné otázky, z nichž vyplynulo sedm hypotéz.

V první studii bylo vyšetřeno 64 nemocných (ve věku 45 až 85 let, 3 až 6 měsíců po první iCMP). Užita byla obsáhlá baterie neuropsychologických testů orientovaná na vyšetření pěti kognitivních domén: paměť, pozornost, exekutivní funkce, zrakově-prostorové schopnosti a symbolické funkce. Nemocní byli rozděleni do tří skupin dle lokalizace poškození. Kontrolní skupinu tvořili zdraví dobrovolníci ($n = 30$).

V práci je uspořádání výzkumu podrobně a srozumitelně popsáno. Na místě je ocenit pozornost, kterou autorka věnovala časově náročnému sběru dat, dodržení kritérií zařazení do výzkumného souboru a především obsáhlému statistickému zpracování výsledků.

Do druhé studie bylo zařazeno 68 pacientů, kteří splňovali stejná kritéria jako nemocní v první studii a byli dále rozděleni na ty ($n = 29$), kteří absolvovali kognitivní rehabilitaci (klinická skupina), a na ty ($n = 39$) bez rehabilitace (kontrolní skupina).

V kvalitně koncipované diskusi autorka na sedmi stranách konfrontuje svoje výsledky s řadou zahraničních studií a vyrovnává se s některými možnými limity své práce (např. značné věkové rozpětí nemocných, odlišnost v úrovni vzdělání mezi skupinami, časový odstup od

prodělané iCMP, náročnost testové baterie atd.). Uvádí i podrobně, co se nepodařilo realizovat. V závěru diskuse naznačuje možnosti dalších studií v dané oblasti.

Do rozpravy při obhajobě práce kladu otázku, jak konkrétně byla kognitivní rehabilitace koncipována?

Posuzovaná práce má adekvátní formální úpravu. Překlepy jsou ojedinělé, v úvodu i v závěru je zmíněna diplomová práce místo práce rigorózní.

Zaměření na nemocné po ischemické cévní mozkové příhodě s důrazem nikoli na postižení tělesné (jak bývá obvyklé), ale na oslabení kognitivních funkcí považuji za významný klad práce. Vlastnímu sběru dat se intenzivně a dlouhodobě věnovala. Seznam citací je mimořádně obsáhlý a zdroje jsou převážně cizojazyčné a aktuální.

Závěr: Práce Mgr. Vladěny Jaremové „Profil mírné kognitivní poruchy u pacientů po ischemické cévní mozkové příhodě: Profil a rehabilitace“ splnila nároky kladené na rigorózní práci a doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 1. listopadu 2016

PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.